

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 18 januari 2022
Registratiekenmerk : 2007390
Gemeentebladnr. : 2022/7
Afdeling opsteller : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Naam opsteller : Mariette Gobbens
Bereikbaar onder : +31455278641 , mariette.gobbens@brunssum.nl
Portefeuillehouder : Jo Mertens
Raadsvergadering d.d. : 31 mei 2022
Uiterlijke datum : Niet van toepassing

Aan de raad,

1. Onderwerp

Raadsvoorstel & besluit

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)

a. Aanleiding

Op 18 januari jl. heeft het college van B&W ingestemd met de concept beleidsnota Archeologie Brunssum. De meeste Parkstad gemeenten hebben inmiddels zo'n beleidsnota opgesteld. In de beleidsnota wordt aandacht besteed aan het bodemarchief cq, archeologisch erfgoed van de gemeente. Een deel van dit bodemarchief is reeds ontdekt of onderzocht. Het grootste deel ligt daar echter nog op ons te wachten. De bescherming van het archeologisch erfgoed is vastgelegd in de Erfgoedwet.

De gemeenschappelijke regioarcheologe benadrukt het belang van een dergelijke beleidsnota voor alle gemeenten binnen Parkstad. Immers, om uitvoering te geven aan de wettelijke taken, met de intentie op een werkbare en doelmatige manier zorg te dragen voor het bodemarchief en het ontsluiten ervan, zijn de beleidsnota Archeologie en de reeds vastgestelde archeologische beleidskaarten opgesteld. Daarmee voldoet de gemeente aan de wettelijke taken en zal voor alle betrokkenen inzichtelijk zijn wanneer en waar rekening dient te worden gehouden met het archeologisch erfgoed. Een uniform archeologiebeleid in de Parkstadgemeenten, waarbij de verschillende gemeentes hun eigen erfgoedambities formuleren, vormt de basis van regioarcheologie in Parkstad.

b. Huidige situatie/probleemstelling

De archeologische wetgeving in Nederland biedt de gemeente ruimte om een eigen beleid te voeren. Het archeologisch erfgoed behoort niet uitsluitend toe aan de archeologen, maar aan de hele maatschappij. Door de archeologische waarden beter te ontsluiten en burgers er bewuster bij te betrekken laten we ze kennis maken met hún archeologisch erfgoed waardoor het maatschappelijke draagvlak wordt vergroot. Aandacht voor archeologie is echter niet alleen een kwestie van cultuurbehoud, maar ook van economie. 'Zichtbare en beleefbare' cultuurhistorie stimuleert recreatie en toerisme en heeft een waarde verhogende werking op de omgeving. Bovendien wordt het imago van een gemeente versterkt. Erfgoed is identiteit.

In Brunssum kennen we de Archeologische waardenkaart die voor alle Parkstad gemeenten is vastgesteld. In de beleidsnota wordt deze beleidskaart in een breder beleidskader geplaatst. Tevens wordt ook al aandacht besteed aan de implementatie in de in voorbereiding zijnde Omgevingswet.

3. Gewenste situatie (WAT?)

a. Wat willen we bereiken?

Het archeologisch beleid van de gemeente Brunssum heeft tot doel haar archeologische erfgoed te beschermen en te ontsluiten als bron van het 'gemeenschappelijke geheugen' en als middel voor wetenschappelijke studie, zonder meer maatschappelijke lasten in het leven te roepen dan strikt noodzakelijk. Deze formulering waarborgt behoud en ontsluiting van het archeologisch erfgoed in de gemeente, maar laat ruimtelijke ontwikkelingen even goed toe.

Bescherming van het cultureel erfgoed draagt bij aan versterking van het toerisme. Vanuit economisch perspectief kan cultureel erfgoed beschouwd worden als kapitaalgoed met een potentieel hoge economische waarde en bepaalt deels ook de lokale identiteit. Dit is eveneens een belangrijke bijbehorende doelstelling voor het gemeentelijk beleid; versterking van de economie door het potentieel van de archeologie te gebruiken.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming

2007390/bbv: 2007424

2. traject tot dusverre

Na het collegebesluit is de beleidsnota gedurende 6 weken ter inzage gelegd, waarbij een ieder in de gelegenheid werd gesteld om een inspraakreactie in te dienen. Er zijn **geen** inspraakreacties ingediend. De beleidsnota is inhoudelijk niet gewijzigd.

3. rol/ bevoegdheden college van B en W

Het college stelt de concept beleidsnota vast en biedt deze na verwerking van de inspraakreacties voor de definitieve vaststelling van het beleid aan aan de raad

4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)

Verdrag van Malta, Erfgoedwet

5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?

Ja: Brunssum leeft! Behoud en opwaardering van cultuurhistorische waarden. De beleidsnota is opgenomen in de outputkalender

6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

Voor de kosten van de regio archeologie is dekking aanwezig in productnummer 530003. Verder zijn er geen financiële gevolgen.

c. Argumenten en overwegingen

De volgende uitgangspunten worden in de beleidsnota geformuleerd:

- Archeologische resten zoveel mogelijk in de bodem bewaren en alleen opgraven als behoud in de bodem (in situ) niet mogelijk is;
- Bodemverstoorders betalen archeologisch onderzoek en mogelijke opgravingen. Dit zogenaamde 'verstoorder-betaalt-principe' is geen gemeentelijke beleidskeuze maar volgt direct uit de wetgeving;
- De huidige relatie tussen archeologie en ruimtelijke ordening behouden, zodat behoud, beheer en ontwikkeling van het bodemarchief onderdeel blijft van het planologische besluitvormingsproces;
- Verbetering informatievoorziening over het archeologisch erfgoed om het draagvlak voor archeologie te vergroten.
- Toerisme/economie: Cultureel erfgoed en toerisme zijn nauw verbonden. Cultureel erfgoed wordt gezien als een waardevolle faciliteit voor zowel bewoners van, als bezoekers aan een gebied. Het cultureel erfgoed vormt vaak de bepalende factor in de regionale of lokale identiteit.

Overwegingen:

1. De beleidsnota archeologie vormt samen met de geactualiseerde archeologische verwachtings- en beleidskaart het wettelijk kader die een integrale bescherming van het cultureel erfgoed mogelijk maakt.

Op 1 oktober 2013 is de "geactualiseerde verwachtings- en beleidskaart Brunssum" en de daarbij horende "ondergrenzen archeologische onderzoek plicht" vastgesteld. Deze kaart is grotendeels geïmplementeerd in de bestemmingsplannen en wordt gebruikt als gemeentelijk archeologisch toetsingskader voor de omgevingsvergunningen. Uit bovenstaande blijkt dat archeologie in de gemeente Brunssum al in diverse

beleidsdocumenten is verankerd. De voorliggende beleidsnota archeologie is een visiedocument waarin de gemeentelijke doelstelling als gemeentelijk beleid verder is uitgewerkt en als beleid is vastgelegd.

Sinds 1 juli 2016 is de Erfgoedwet van kracht. Deze wet bundelt de bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland. Het betreft daarbij zowel het roerend als onroerend erfgoed. Samen met de Omgevingswet die naar verwachting in 2022 ingaat, maakt de Erfgoedwet een integrale bescherming van ons cultureel erfgoed mogelijk. Voor het onroerend cultureel erfgoed zijn deze wetten van grote betekenis. De Erfgoedwet en de Omgevingswet regelen de zorg voor ons bodemarchief en zijn de vertaling van het Verdrag van Malta.

2. Erfgoed is Identiteit. De beleidsnota archeologie formuleert de ambitie het archeologische erfgoed van de gemeente Brunssum te ontsluiten als bron van het 'gemeenschappelijke geheugen'.

Het is van belang dat bij nieuwe ontwikkelingen gezocht wordt naar mogelijkheden om aangetroffen archeologische resten te verbeelden of te ontsluiten. Dit geeft een identiteit en laat het heden een schakel vormen tussen verleden en toekomst. In de beleidsnota wordt een overzicht gegeven van de belangrijke archeologische opgravingen in de regio en in het bijzonder in Brunssum, vanaf de prehistorie tot het meer recente verleden tijdens de tweede Wereldoorlog (zie hoofdstuk 2) Het is belangrijk dat we ons bewust zijn van deze archeologische "parels" waarmee onze identiteit nauw verbonden is.

3. De beleidsnota archeologie formuleert de potentiële hoge economische waarde van cultureel erfgoed.

Brunssum heeft een rijke geschiedenis, waarin vooral Romeinen, kerken, kastelen en mijnen belangrijke rollen speelden. Door dit cultuurhistorisch erfgoed bij (grootschalige) ruimtelijke ingrepen beter te integreren en zichtbaar en beleefbaar te maken (accentueren, verbeelden) wordt een economische meerwaarde verkregen. Een 'zichtbare en beleefbare' cultuurhistorie zal recreatie en toerisme stimuleren, wat een waarden verhogende werking heeft op de omgeving en zal het imago van Brunssum versterken.

De Heemkundevereniging (werkgroep Archeologie en Historie) heeft aangegeven dat de beleidsnota "volledig is en de lading in al haar facetten dekt".

d. Opties en keuze

Door deze beleidsnota vast te stellen wordt het archeologisch beleid binnen de gemeente geborgd en is er een gemeente overstijgend beleid voor handen voor de gehele Parkstad regio, opgesteld in afzonderlijke gemeentelijke beleidsnota's.

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2022/7
Afdeling : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Registratiekenmerk : 2007390

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2022/7;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 januari 2022 en 29 maart 2022, afdeling Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed ;

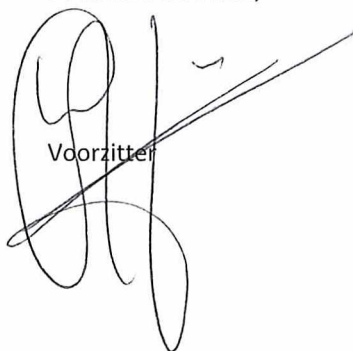
Besluit:

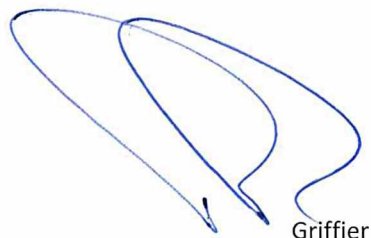
De beleidsnota Archeologie Brunssum; "erfgoed is identiteit" vast te stellen en deze volgens de wettelijke kanalen te publiceren waarna de beleidsnota in werking zal treden.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van <vul hier de datum van de raadsvergadering in>

31 MEI 2022

De Raad vernoemd,

Voorzitter

Griffier